



## Īsa informācija par saslimšanu

Akūts bronhiolīts ir **vīrusu infekcijas radīta saslimšana, ar ko slimo bērni līdz 2 gadu vecumam**, vienai trešdaļai no visiem bērniem šī slimība būs bijusi līdz 1 gada vecumam.

**Visbiežāk** ar bronhiolītu **saslimst bērni no 3- 6 mēnešu vecumam** un parasti saslimšana notiek ziemas mēnešos (arī no oktobra līdz martam).

Akūts bronhiolīts **parasti sākas ar iesnām vai aizliktu degunu**, bet 2-3 dienu laikā tiek inficēti bērna sīkie, dziļie elpceļi (bronhiolas) un plaušas, tajās veidojas iekaisums, sakrājas vairāk gļotas, tādēļ bērnam ir grūti elpot un ēst.

**Vairumam** bērnu bronhiolīts **norit kā viegla saslimšana** un bērna elpošana ēšana kļūst vieglāka 5 dienu laikā, tomēr klepus parasti ir ilgāk (parasti apmēram 3 nedēļas ilgi vai ilgāk).

**Nav medikamentu, kas varētu izārstēt bronhiolītu**, bet parastie medikamenti, ko ļauts lietot akūtu saslimšanu laikā bērniem (piemēram, paracetamols vai ibuprofens), var atvieglot slimības simptomus.

**Visbiežāk** bērni ar akūtu bronhiolītu **var ārstēties mājās**, tomēr dažiem bērniem (pasaulē 3 no 100) būs nepieciešama ārstēšanās slimnīcā, lai atvieglotu elpošanu, nodrošinātu ēdināšanu.

Bronhiolīts var būt smaga slimība un dažiem bērniem ir lielāks risks slimot smagi (Skat. Kas var pasliktināt slimības gaitu?), tomēr akūts bronhiolīts ļoti reti ir nāves iemesls.

## Kādi veselības aprūpes profesionāļi rūpēsies par Jūsu bērnu?



Virksne veselības aprūpes profesionāļu var būt iesaistīti jūsu bērna ārstēšanā.

Bērna ārstēšanā var iesaistīties:

- ģimenes ārsti;
- medmāsas;
- pediatri;
- dežūrārsti;
- neatliekamās medicīniskās palīdzības ārsti;
- asistenti un citi speciālisti.

Jūsu bērna ārstēšanā iesaistītie mediķi runās ar jums par akūtu bronhiolītu, izskaidrojot nepieciešamos izmeklējumus, ārstēšanu, pieejamo atbalstu jums un jūsu bērnam, lai kopā ar jums pieņemtu lēmumus, par to, kas ir vislabākais jūsu bērnam.

Izmantojiet jautājumu sarakstu, ko uzdot bērna ārstēšanā iesaistītajiem, lai jums būtu vieglāk komunicēt.

Reizēm šajās vadlīnijās minētā ārstēšana un aprūpe var nebūt piemērota jūsu bērnam noteiktā situācijā. Ja jums šķiet, ka jūsu bērna ārstēšana neatbilst šo vadlīniju ieteikumiem, vai jūs māt kādas bažas, lūdz, vaicāriet jūsu bērna ārstēšanas komandai!

## Kādus jautājums var uzdot veselības aprūpes profesionāļi?



Veselības aprūpes profesionāļi uzdos jums šādus jautājumus:

- Vai jūsu bērnam ir klepus, kas nepāriet?
- Vai bērns pēdējā laikā ir slimojis ar iesnām, saaukstēšanos, kas ilgst dažas dienas?
- Vai bērnam ir bijusi paaugstināta temperatūra vai drudzis?
- Vai bērns labi ēd, vai vērota kādas barošanas grūtības?
- Vai esat ievērojuši, ka bērns pārstāj elpot ilgāk par 10 sekundēm? (to sauc par apnoju, kas var būt vienīgā bronhiolīta izpausme nesen dzimušiem vai priekšlaikus dzimušiem bērniem)

Veselības aprūpes profesionālis izmeklēs bērnu bronhiolīta pazīmju noteikšanai:

- klausīsies bērna elpošanas skaņas;
- mērīs temperatūru;
- var tikt izmantota pulsa oksimetrija- metode skābekļa daudzuma noteikšanai bērna asinīs. To veic novietojot uz bērna ādas (parasti uz rokas vai kājas pirksta) sensoru ar gaismīgu un uztvērēju.

## Kas var pasliktināt bērna slimības gaitu?

Veselības aprūpes profesionālis vēlēšies noskaidrot papildus informāciju par jūsu bērnu un arī par jūsu dzīves apstākļiem. To dara, lai noskaidrotu par faktoriem, kas palielina smagas slimības risku.

Šie faktori ir:

- Bērns ir dzimis priekšlaicīgi;
- Ir ļoti mazs (jaunāks par 3 mēnešiem);
- Slimo ar citām slimībām, kas var ietekmēt slimības gaitu (piemēram, cistiskā fibroze, sirdskaite, muskuļu slimības);
- Bērns nav zīdīts ar mātes pienu;
- Dzīvo mājā, kur kāds smēķē.

## Kā atpazīt “sarkanā karoga” simptomus?

“Sarkanā karoga” pazīmes jeb **dzīvību apdraudošie simptomi** liecina par smagu slimības gaitu un to gadījumā nepieciešams **nekavējoties izsaukt neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestu**.



Par “sarkanā karoga” simptomiem tiek uzskatīti:

- Pieaug elpošanas darbs (stenēšana, nāsu cilāšanās, krūšu kurvja padevīgo vietu ievilšanās);
- Bērns uzņem mazāk šķidruma (50-75% no normālā apjoma), vai nav diurēzes (sausas autiņbikses) ilgāk nekā 12 stundas;
- Bērns neelpo ilgāk nekā 10 sekundes (apnoja);
- Lūpu āda vai gļotāda zem mēles ir zilgana (cianoze);
- Spēku izsīkums (piemēram, neatbild uz sociāliem stimuliem, pamostas tikai pēc ilgstošas modināšanas).

## Kā par bērnu jārūpējas mājas apstākļos?

Ja jūs rūpēsieties par bērnu mājas apstākļos, jums jāsaņem informācija par to, kā atpazīt bērna veselības stāvokļa pasliktināšanos (sarkanā karoga simptomus) un, kā ātri saņemt medicīnisko palīdzību, ja tā ir nepieciešama. Informācijai ir jābūt arī par pieejamo atkārtoto bērna veselības stāvokļa izvērtēšanu.

## Kad nepieciešama stacionēšana/speciālista konsultācija?

Vairums bērnu ar akūtu bronhiolītu var ārstēties mājās, bet dažiem būs nepieciešams vērsties slimnīcā papildus izmeklēšanai, vērtēšanai, vai nepieciešama ārstēšanās slimnīcā.

Jūsu ārsts apspriedīsies ar jums par ārstaprāt labāko izvēli turpmākai ārstēšanai jūsu bērnam, kad bērns būs apskatīts un noskaidroti papildus jautājumi par bērna slimību un mājas apstākļiem.

Reizēm ārstēšanās slimnīcā var būt vislabākā izvēle, ja:

- Jūs dzīvojat tālu no pieejamām veselības aprūpes iestādēm;
- Jūs satraucaties, ka nespēsiet novērtēt, vai bērnam nepaliek sliktāk;
- Ja jūsu bērns ir ļoti slims un nepieciešama tūlītēja bērna nogādāšana slimnīcā ar neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādi.

Lai pieņemtu lēmumu, vai bērnu nepieciešams ārstēt slimnīcā, vai var ārstēt mājās, veselības aprūpes speciālisti noteiks:

- Cik daudz skābekļa ir bērna asinīs, izmantojot pulsa oksimetriju. (Skat. Kādus jautājumus var uzdot veselības aprūpes profesionāļi?)
- Vai bērns ēd pietiekami labi un necieš no šķidruma trūkuma organismā.

## Kāda ārstēšanas un izmeklēšanas metodes var tikt lietotas bērnam atrodoties slimnīcā?

Atrodoties slimnīcā bērns var saņemt kādu, vai visas šeit minētās palīdzības iespējas, lai atvieglotu bērna veseļošanu:

- Iesnu un gļotu atsūkšana no bērna mutes un deguna ar speciālas atsūkšanas trubiņas palīdzību dažas sekundes ilgi. Tas var atvieglot bērna elpošanu un ēšanu.
- Papildus skābeklis izmantojot speciālu sejas masku, deguna kanīles, trubiņu, ja bērns nespēj uzņemt pietiekami daudz skābekli, elpojot istabas gaisu.
- Speciālu sejas vai deguna masku, vai deguna kanīles, lai nodrošinātu vairāk skābekļa jūsu bērna plaušās izmantojot lielāku spiedienu.
- Speciālu trubiņu jeb zondi var ievietot bērna kuņģī caur degunu vai muti, lai bērnam ēdināšanu, šķidruma uzņemšanu pietiekama daudzumā, ievadītu medikamentus.
- Reizēm bērnam ir nepieciešama šķidruma ievadīšana vēnā, lai nodrošinātu pietiekamu šķidruma uzņemšanu.
- Dažiem bērniem ir nepieciešams izmeklējums, kas saucas asins gāzu analīze kapilārajās asinīs, tad asinis tiek ņemtas no dūriena vietas pirkstā. Ar šo izmeklējumu ir iespējams noteikt cik daudz no bērna ieelpotā skābekļa nonāk bērna asinīs.

## Kad bērnu var izrakstīt no stacionāra, observācijas, neatliekamās palīdzības nodaļas?

Jūsu bērnam vajadzēs palikt slimnīcā, līdz bērna veselības aprūpes komanda pārliecināsies, ka bērnam nedraud veselības pasliktināšanās, bērns spēj uzņemt pietiekami šķidruma un ēdiena, ka nav nepieciešams papildus atbalsts elpošanai.

Svarīgi veselības aprūpes profesionāļiem pārliecināties arī, ka

- Jums, bērna aprūpētājam, nav bažas par bērna veselības stāvokļa pasliktināšanos mājās;
- Jums būs pieejama neatliekamā medicīniskā palīdzība, ja tāda būs nepieciešama (dzīves vieta atrodas pietiekami sasniedzamā vietā līdz medicīnas iestādēm);
- **Jums ir zināmas pazīmes, kas norāda uz stāvokļa pasliktināšanos, tad nekavējoties jāmeklē medicīniskā palīdzība (sarkanā karoga simptomi).**



## Kādus jautājumus uzdot par akūtu bronhiolītu veselības aprūpes profesionāļiem – par pašu slimību, izmeklēšanas un ārstēšanas apjomu?



### Jautājumi, lai noskaidrotu, kas bērnam kaiš (diagnoze):

- Vai jūs, lūdzu, varētu pastāstīt vairāk par izmeklējumiem un analīzēm, kas būtu vajadzīgas manam bērnam?
- Kā šos izmeklējumus, analīzes veic?
- Kur šie izmeklējumi tiks veikti, vai izmeklējumi būs jāveic slimnīcā?
- Kādēļ jums ir neieciešama papildus informācija par mūsu dzīves apstākļiem?
- Ja nu manam bērnam nav bronhiolīts, kas vēl tas varētu būt?

### Jautājumi par ārstēšanu un aprūpi:

- Vai varat, lūdzu man pastāstīt, kādēļ manam bērnam tiek piedāvāta tieši šāda ārstēšana?
- Kā notiks ārstēšana?
- Kā es varu palīdzēt savam bērnam? Kā tas ietekmēs mana bērna simptomus?
- Vai manam bērnam būs nepieciešams palikt slimnīcā? Ja jā, tad kādēļ?
- Kad mēs ar bērnu varēsim doties mājās no slimnīcas?
- Ko man darīt, ja pēc dažām nedēļām mans bērns joprojām klepo?
- Vai bezrecepšu medikamenti un medikamenti pret saaukstēšanos palīdzēs manam bērnam?
- Kādēļ ir svarīgi, lai mājās neviens nesmēķētu bērna klātbūtnē?
- Vai jums ir kāda informācija man, kas palīdzētu labāk rūpēties par bērnu?

### Jautājumi par bronhiolītu:

- Pastāstiet, lūdzu, vairāk par akūtu bronhiolītu?
- Vai ir iespējams novērst saslimšanu ar akūtu bronhiolītu? Vai ir pieejama vakcīna?
- Vai manam bērnam ir iespējams atkārtoti saslimt ar akūtu bronhiolītu?
- Vai slimošana ar akūtu bronhiolītu var ietekmēt mana bērna turpmāko dzīvi?
- Vai pēc slimošanas ar akūtu bronhiolītu manam bērnam ir lielāka varbūtība turpmāk dzīvē saskarties ar tādām elpceļu problēmām, kā, piemēram, astma?
- Vai manam bērnam var veikt plānoto profilaktisko vakcināciju?
- Vai manam bērnam jāizvairās no kontakta ar citiem bērniem?

